

Федоренко Оксана Анатоліївна,
молодший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем протидії злочинності
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У ВИЯВЛЕННІ ЗЛОЧИНІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Забезпечення потреб державних органів та органів місцевого самоврядування досягається шляхом проведення особливої процедури – публічних закупівель, яка має на меті забезпечити ефективне і прозоре використання коштів державного й місцевих бюджетів усіх рівнів.

Публічними закупівлями є суми грошей, витрачені на товари та послуги, що безкоштовно надаються населенню. Тому своєчасне виявлення відхилень від прийнятих стандартів, порушень принципів законності, ефективності, доцільності й економічності управління фінансовими ресурсами дасть змогу підвищити рівень відповідальності уповноважених осіб, отримати відшкодування збитків і попередити повторення порушень

Тактика пошукової діяльності оперативних підрозділів у сфері економіки має певні відмінності від тактики пошуку, що використовується іншими оперативними апаратами, і ґрунтується на знанні оперативними працівником специфіки діяльності об'єкта, що обслуговується (лінії роботи), способів вчинення і приховування економічних злочинів, тактики їх виявлення [1].

Виявлення злочинів розпочинається з отримання первинної інформації, що містить відомості про ознаки злочину.

Основним завданням оперативних підрозділів є своєчасне виявлення, якісне документування таких злочинів, забезпечення повного, всебічного та об'єктивного їх розслідування, притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності, відшкодування заподіяної злочинами шкоди, відновлення порушених прав громадян [2].

Процес розпізнання злочинного явища в конкретному випадку зумовлений обсягом знань оперативного працівника та досвідом його оперативної роботи (коли ототожнювання відбувається не усвідомлено, на рівні інтуїції).

Своєчасне виявлення злочинів під час здійснення публічних закупівель здебільшого залежить від оперативності отримання інформації і гласним, і негласним шляхом про початковий стан злочину.

Надходження цієї інформації ймовірно завдяки таким чинникам:

належній організації оперативного обслуговування щодо здійснення публічних закупівель;

оптимальному використанню джерел оперативної інформації щодо здійснення публічних закупівель;

грунтовному знанню працівниками особливостей здійснення публічних закупівель, фінансових, податкових установ та підприємницьких структур, які виконують замовлення;

обізнаності щодо найпоширеніших причин і умов, що сприяють учиненню зазначених злочинів;

знанню контингенту осіб, які за видом діяльності чи потенційно схильні до вчинення таких злочинів, а також їхніх зв'язків;

тісній взаємодії оперативних підрозділів із іншими суб'єктами протидії економічним і службовим злочинам;

широкому використанню методу економічного аналізу, що передбачає вивчення актів ревізій, інвентаризацій, перевірок тощо;

зверненням громадян і юридичних осіб, а також публікаціям у засобах масової інформації тощо.

Основні напрями діяльності оперативних підрозділів із виявлення злочинів під час публічних закупівель:

виявлення типових правопорушень у процесі організації та проведення тендерних процедур публічних закупівель;

виявлення правопорушень під час здійснення публічних закупівель за завищеними цінами;

заходи із викриття факту визначення переможцем тендера підставних осіб (фіктивних підприємницьких структур), які не відповідають кваліфікаційним вимогам проведення тендера та умовам тендерної документації при здійсненні публічних закупівель;

заходи із викриття факту отримання та передачі неправомірної вигоди з метою отримання переваг, визначення переможця конкурсних торгів під час організації публічних закупівель [3].

Організація і виявлення правопорушень у сфері публічних закупівель залежить від знань співробітниками механізмів вчинених правопорушень і документів які складають у процесі тендерних торгів з ознаками фальсифікації.

У механізмі злочинів у сфері публічних закупівель часто використовуються фіктивні підприємства як посередники для штучного завищення цін на товари, роботи або послуги, а також для приховання злочину. Також можуть бути використані підроблені документи щодо відповідності учасника кваліфікаційним критеріям учасника конкурсних торгів або щодо забезпечення пропозиції конкурсних торгів (поруки, гарантійних листів, застави, завдатку), якості чи комплектності товарів, які планується постачати [4].

Виявлення злочинів у сфері державних закупівель вимагає окремої уваги, і ґрунтується на знанні оперативними працівником специфіки діяльності об'єкта, та обсягом знань, досвідом його

оперативної роботи щодо процесу проведення тендерних процедур та виконання договірних зобов'язань. Своєчасне виявлення та протидія злочинам у сфері державних закупівель важлива у підвищення ефективності використання державних фінансових ресурсів та стабільної економічної системи держави.

Список використаних джерел

1. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: В. В. Коваленко, Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. К.: Атіка, 2010. Т. IV. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). 1128 с.
2. Доманчук В. І. Оцінка оперативно-службової діяльності підрозділів ДСБЕЗ в процесі протидії економічним злочинам та шляхи її удосконалення. Організація інформаційно-аналітичної роботи підрозділів ДСБЕЗ МВС України у протидії економічним злочинам: доповіді провідних вчених, представників громадськості, державних службовців та працівників підрозділів ДСБЕЗ на міжвідомчому семінарі-наradі / відп. ред. Л. П. Скалозуб, В. І. Василичук, В. Д. Сапсай. К., 2009. С. 198–203.
3. Долиновський Ю. С. Особливості виявлення та розслідування злочинів, що вчиняються під час здійснення публічних закупівель у сфері охорони здоров'я: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2018. 258 с.
4. Виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із зміною ціни при проведенні державних закупівель: навч. посібник / О. В. Авраменко, І. Б. Висоцька, М. Ю. Ковальська, О. З. Мармура, О. Ф. Пасека. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 104 с

Федченко Володимир Михайлович,
професор кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗСЛІДУВАННЯ СЛІДЧО- ОПЕРАТИВНОЮ ГРУПОЮ

Досвід органів внутрішніх справ щодо розкриття та розслідування кримінальних правопорушень складається в цілому з сукупності методів, прийомів, навичок роботи окремих співробітників та підрозділів. Під час розслідування злочинів слідчо-оперативною групою (далі СОГ) провадження у справі має характерні властиві саме йому закономірності, які пов'язані з такими аспектами як: територія розслідування, суб'єкт, спосіб, рівень організованості вчинення злочинів, предмет посягання та інших обставин [1, с. 95; 2, с. 145].

До 2012 року однією з форм процесуальної взаємодії слідчих з оперативними підрозділами ОВС була діяльність у складі СОГ, яка